

VOORSTEL

zaaknummer: 1440117
afdelingsnaam: Publiekszaken
steller: Karima El Kaouini
telefoonnummer 035 629 2434

onderwerp: Centrale stemopneming bij Europese Parlementsverkiezingen 2024

Voorstel

1. Voor de Europese Parlementsverkiezingen 2024 te kiezen voor centrale stemopneming.
2. Amrâth Hotel Lapershoek, Utrechtseweg 16 te Hilversum en het Stadskantoor, Oude Enghweg 23 te Hilversum aan te wijzen als locaties voor de centrale stemopneming.

Samenvatting

De in 2023 in werking getreden wet [Nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslagen](#) leidt ertoe dat gemeenten een keuze moeten maken voor centrale stemopneming of decentrale stemopneming.

Centrale stemopneming:

De stembureaus tellen op de avond van de verkiezing de uitgebrachte stemmen op lijstniveau. Het Gemeentelijk Stembureau (hierna GSB) telt de volgende dag, in het openbaar op een centrale locatie en met een nieuwe ploeg tellers alle uitgebrachte stemmen van Hilversum op kandidaatsniveau.

Decentrale stemopneming:

De stembureaus voeren op de avond van de stemming een complete telling uit op alle stemmen op lijst- en kandidaatsniveau. Het GSB controleert de volgende dag, in het openbaar en op een centrale locatie de processenverbaal van alle stembureaus, en telt de stemmen opnieuw als het stembureau fouten heeft gemaakt of als er onverklaarbare telverschillen zijn.

Voorgesteld wordt om te kiezen voor centraal tellen. Centraal tellen is beter controleerbaar, minder foutgevoelig en zeer transparant. Ook is er minder overbelasting voor de stembureauleden. Bij decentrale telling werd in het verleden veelal gewerkt tot ver na middernacht om de (her)tellingen uit te voeren. Dit leidde regelmatig tot klachten vanwege de overbelasting van mensen en vermindert de animo om zitting te nemen als lid van een stembureau. Bij de Provinciale staten- en waterschapsverkiezingen 2023 en bij de Tweede Kamerverkiezingen 2023 zijn bovendien in Hilversum en in vele andere gemeenten positieve ervaringen opgedaan met centrale stemopneming.

Voorgesteld wordt om het Amrâth Hotel Lapershoek te gebruiken als centrale tellocatie, en het Stads kantoor als locatie voor het optellen van de verkiezingsuitslagen in de Ondersteunende Software Verkiezingen (OSV).

Inleiding

Op grond van de Kieswet Artikel N1 moet het college van burgemeester en wethouders een besluit nemen tot centrale of decentrale stemopneming voor de Europese Parlementsverkiezingen 2024. Daarnaast moet het college een locatie aanwijzen voor de centrale stemopneming.

In het verleden was decentrale stemopname de werkwijze. Dat houdt in dat aan het einde van een verkiezingsdag het tellen van de stemmen plaatsvindt in het stembureau waar die stemmen zijn uitgebracht. De stemmen worden geteld op lijst- en kandidaatsniveau. Ter plekke wordt van de telling een proces-verbaal opgemaakt.

Bij de Provinciale staten- en waterschapsverkiezingen 2023 en bij de Tweede Kamerverkiezingen 2023 werd voor het eerst door het college besloten tot centrale stemopname. Bij een centrale telling voeren de stembureaus na sluiting om 21.00 uur in het stemlokaal alleen een telling op lijstniveau uit. Vervolgens worden de stembiljetten overgebracht naar een centrale locatie. Op deze centrale locatie vindt de dag na de verkiezingen de telling op kandidaatsniveau plaats. In een openbare zitting van het GSB wordt aan het einde van de centrale teldag de uitslag bekend gemaakt. Deze eerste centrale telling leidde tot minder belasting van de stembureauleden, de vrijwilligers en de ambtelijke organisatie. Van belang is dat op de dag na de verkiezingen beschikt wordt over voldoende deelnemers voor de centrale telling uit onze eigen ambtelijke organisatie.

Probleemstelling/doel

Centrale stemopneming zorgt voor een betrouwbare uitslag.

Het doel is een verbeterde controleerbaarheid en transparantie van de stemopneming, wat bijdraagt aan een grotere betrouwbaarheid van de uitslag. Dit maakt ook het telproces beter te organiseren en beheersbaar, gelet op de (landelijke) problemen bij het nachtelijke tellen van de stemmen bij de verkiezingen in maart 2023.

Argumenten

1.1 Eerdere opgedane ervaringen met centraal tellen zijn positief. Het telproces wordt nog betrouwbaarder, transparanter en daardoor beter controleerbaar.

Bij eerdere verkiezingen hebben diverse gemeenten, waaronder Hilversum, ervaring opgedaan met centrale stemopneming en die ervaringen waren positief. Bij de afgelopen verkiezingen van maart en november 2023 is gebleken dat de centrale telling rustiger verloopt. Ook biedt het gelegenheid om fouten te corrigeren en wordt het risico op een hertelling verkleind.

1.2 Centrale stemopneming verlicht de werkzaamheden van stembureauleden op 6 juni 2024.

Bij de afgelopen verkiezingen is gebleken dat de centrale telling rustiger verloopt. Ook biedt het gelegenheid om fouten te corrigeren en wordt het risico op een hertelling verkleind.

1.3 Minder kans op hertellingen.

De verwachting is dat centrale stemopneming leidt tot minder telverschillen en derhalve tot minder hertellingen.

1.4 Centrale stemopname geeft een lagere foutkans bij de vaststelling van de verkiezingsuitslag.

Centrale stemopneming vindt plaats op de dag ná de verkiezingen. Er wordt gewerkt met frisse teams, in tegenstelling tot het doortellen op de verkiezingsdag. Dit komt de nauwkeurigheid en betrouwbaarheid van de uitslag ten goede.

1.5 Openbaarheid en controleerbaarheid.

Tellen vindt overdag op een centrale en openbare locatie plaats, waardoor de telling in zijn geheel beter toegankelijk is en daarmee is sprake van een grotere openbaarheid en controleerbaarheid van het proces.

2.1 Opnieuw keuze voor Amrâth Hotel Lapershoek.

Bij eerdere verkiezingen werd reeds gebruik gemaakt van het Amrâth Hotel. Het is zodoende een bekende locatie die bovendien in staat is om te voldoen aan onze specifieke wensen. De kosten van de locatie vallen binnen onze begroting en zijn acceptabel. Voor het organiseren van deze Europese Parlementsverkiezingen moet veel werk worden verzet in een korte tijdspanne. Wij adviseren om opnieuw te kiezen voor het Amrâth Hotel als centrale locatie en niet op zoek te gaan naar alternatieven.

2.2 Afwijkende locatie optellen verkiezingsuitslagen.

OSV is een softwareprogramma dat wordt gebruikt voor het optellen van de verkiezingsuitslagen van de stembureaus. Een belangrijk aspect van dit proces is het 'vier-ogen principe'. Dit houdt in dat alle totalen van de stembureaus twee keer door verschillende gebruikers moeten worden ingevoerd om de juistheid van de invoer te waarborgen. De ruimte op de tellocatie (Amrâth Hotel) is te klein. Daarom stellen wij voor om de stemtotalen in te voeren op het Stadskantoor, waar meer ruimte beschikbaar is. Het blijft mogelijk voor belanghebbenden om aanwezig te zijn bij het invoeren van de stemtotalen in OSV.

Kanttekeningen

1.1 Overgaan tot een centrale stemopneming vergt extra capaciteit van de ambtelijke organisatie.

De organisatie van het centraal tellen vergt meer organisatie- en voorbereidingstijd. Denk hierbij aan catering, zaalhuur, extra telteams, ondersteuning en de voorbereiding van de zitting zelf.

We zijn ons bewust van extra organisatorische inzet. Desondanks levert dit voldoende ruimte op om veilig en nauwkeurig stemmen te tellen op transparante wijze én een betrouwbare uitslag.

1.2 Een centrale stemming is niet verplicht, bij iedere verkiezingen kan het college opnieuw afwegen of zij gebruik wil maken van een centrale stemopneming.

Het nu kiezen voor een centrale stemopneming betekent niet dat dit ook voor toekomstige verkiezingen het geval moet zijn. Na iedere centrale stemopneming wordt deze geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie kan worden afgewogen of de gemeente Hilversum ook voor toekomstige verkiezingen gebruik wil maken van centrale stemopname.

Financiën, middelen & capaciteit

De financiële middelen die nodig zijn voor het organiseren van een centrale stemopneming tijdens de komende Europese Parlementsverkiezingen worden gedekt uit reeds in de begroting opgenomen budgetten.

Uitvoering

De voorbereidingen voor het organiseren van de verkiezingen zijn in volle gang. De activiteiten die uitgevoerd zijn en nog uitgevoerd moeten worden, zijn opgenomen in het draaiboek dat door het team Verkiezingen is opgesteld.

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

mr. C.P. Torres Barrera dr. ir. G.M. van den Top